Я. А. Драньо,
системний інженер;
EPAM Ukraine, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗЕД: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується динамічними змінами, глобалізацією, цифровізацією бізнес-процесів і посиленням міжнародної конкуренції. В умовах таких змін зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) стає не лише важливим інструментом економічного зростання, але й ключовим механізмом інтеграції країни у світовий економічний простір. Для України, яка прагне зміцнити свої позиції на міжнародних ринках, розширити експортний потенціал, залучити іноземні інвестиції та забезпечити стійкий економічний розвиток, питання вдосконалення управління ЗЕД набуває особливої ваги. У цьому контексті важливим завданням є створення сучасної, ефективної та прозорої системи інформаційно-аналітичного забезпечення, яка дозволить приймати обґрунтовані управлінські рішення на державному рівні.

Проблематика та виклики

Сфера ЗЕД є надзвичайно складною та багатогранною, оскільки вона охоплює широкий спектр питань, пов’язаних із міжнародною торгівлею, митною політикою, валютним регулюванням, інвестиційною діяльністю та економічною дипломатією. У сучасних умовах глобальної економіки ключові виклики для управління ЗЕД полягають у наступному:

1. **Зростання обсягів інформації**: Усе більша кількість даних про міжнародні ринки, торговельні бар’єри, митні тарифи, зміни у законодавстві країн-партнерів та глобальні економічні тенденції потребує ефективних інструментів для їх збору, обробки та аналізу.
2. **Швидкість змін**: Динаміка змін у глобальному середовищі, включаючи економічні, політичні та технологічні фактори, вимагає оперативного реагування, що неможливо без сучасних інформаційно-аналітичних систем.
3. **Ризики та невизначеність**: Політична нестабільність, торговельні війни, валютні коливання, логістичні проблеми та інші фактори створюють додаткові виклики для ЗЕД.
4. **Відсутність інтегрованих рішень**: В Україні досі відсутня єдина платформа, яка б забезпечувала узгодженість дій між державними органами, бізнесом і міжнародними партнерами у сфері ЗЕД.

Ці виклики обумовлюють необхідність переходу до нових підходів в організації інформаційно-аналітичного забезпечення, які базуються на використанні сучасних цифрових технологій.

Напрями вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення

Для підвищення ефективності управління ЗЕД пропонується реалізація наступних заходів:

1. **Створення інтегрованої цифрової платформи**: Така платформа стане єдиним джерелом актуальної інформації про міжнародні ринки, торговельні бар'єри, митні тарифи, економічні показники країн-партнерів, зміни у законодавстві та інші важливі аспекти. Вона дозволить забезпечити прозорість і доступність інформації для всіх зацікавлених сторін, включаючи державні органи, бізнес, громадськість і міжнародних партнерів.

2. **Використання сучасних технологій аналізу даних**: Інструменти Big Data, штучного інтелекту, блокчейну та автоматизованих систем прогнозування дозволять обробляти великі обсяги інформації, виявляти тренди, моделювати сценарії розвитку ситуації та формувати рекомендації для прийняття рішень.

3. **Система раннього попередження про ризики**: Така система допоможе виявляти потенційні загрози для ЗЕД, включаючи політичні, економічні чи екологічні фактори, та розробляти заходи для їх мінімізації.

4. **Автоматизація процесів прийняття рішень**: Використання технологій штучного інтелекту дозволить автоматизувати рутинні процеси аналізу даних, підвищити точність прогнозів і зменшити часові витрати.

5. **Підготовка кадрів**: Реалізація запропонованих заходів неможлива без підготовки фахівців, які володіють навичками роботи з сучасними інформаційними технологіями та мають досвід у сфері ЗЕД.

Міжнародний досвід та його адаптація

Світовий досвід демонструє, що багато країн успішно використовують цифрові технології для вдосконалення управління ЗЕД. Наприклад, у країнах Європейського Союзу активно функціонують платформи для моніторингу міжнародних ринків, прогнозування економічних трендів та забезпечення прозорості у взаємодії між державою і бізнесом. У Сінгапурі, який є одним із лідерів у сфері ЗЕД, впроваджено систему TradeNet, яка об'єднує всі процеси, пов'язані з міжнародною торгівлею, в єдиній цифровій екосистемі. Україна може запозичувати ці практики, адаптуючи їх до національних умов.

Практичні результати впровадження

Реалізація запропонованих заходів дозволить досягти наступних результатів:

1. **Підвищення ефективності управління ЗЕД**: Оперативний доступ до актуальної інформації, автоматизований аналіз даних та прогнозування сприятимуть прийняттю обґрунтованих рішень.

2. **Зменшення ризиків**: Своєчасне виявлення загроз і розробка заходів для їх мінімізації дозволять знизити втрати для економіки.

3. **Розширення можливостей для бізнесу**: Прозорість і доступність інформації сприятимуть розвитку експортного потенціалу та залученню інвестицій.

4. **Інтеграція у світовий економічний простір**: Використання сучасних підходів до управління ЗЕД дозволить Україні зміцнити свої позиції на міжнародних ринках.

Висновки

Інформаційно-аналітичне забезпечення є основою для ефективного управління ЗЕД. Його вдосконалення потребує впровадження сучасних цифрових технологій, створення інтегрованих платформ, розвитку людського капіталу та адаптації світового досвіду. Реалізація запропонованих заходів дозволить Україні не лише адаптуватися до викликів глобалізації, але й активно використовувати можливості, які відкриває міжнародна економічна співпраця. Це стане важливим кроком на шляху до сталого економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та зміцнення її позицій на світовій арені.

О. А. Зоріна,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ЗАВДАННЯ ОБЛІКУ В ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах активного впровадження цифрових технологій, що сприяють стиранню міжнародних кордонів, стратегічний розвиток суб'єктів господарювання спрямований на інтеграцію у світовий економічний простір, що відповідно супроводжується розширенням торговельного партнерства та створює можливості для ведення зовнішньоекономічної діяльності. Результатом цих можливостей є поява глобальної економіки. Сьогодні понад третину всіх фінансових транзакцій здійснюються через кордони, і очікується, що це число з кожним роком лише зростатиме. Інвестори шукають диверсифікацію та інвестиційні можливості у всьому світі, компанії залучають капітал, проводять угоди або здійснюють міжнародні операції, створюють дочірні компанії у кількох країнах.

Очевидно, що глобальна економіка має низку незаперечних переваг, але водночас їй притаманні досить комплексні проблеми. Міжнародна торгівля передбачає закупівлю фінансових засобів та матеріалів, знання міжнародних правил торгівлі та юридичних аспектів укладання угод, координацію заробітної плати та пільг співробітників, професійну підготовку, обмін інформацією та даними, а також багато інших питань. З урахуванням вищевикладеного одним із аспектів бізнесу, який найбільше хвилює учасників зовнішньоекономічної діяльності, є бухгалтерський облік, або те, як компанії відстежують усі фінансові питання, транзакції та операції через кордони.

Широке розмаїття вимог до бухгалтерського обліку часто незрівнянно збільшує витрати, складність і, зрештою, значно підвищує ризик як для компаній, які складають фінансову звітність, так і для інвесторів та інших осіб, які